

Job Heykamp schakelt tussen verleden en heden

door Cor Knoester
foto's Maarten Heijkamp

Job Heykamp wandelt graag in de omgeving van zijn huis door het prachtige landschap van de Achterhoek. "Dat doe ik met een 'filmische blik', want veel indrukken sla ik op in mijn geheugen, zonder een camera te gebruiken", vertelt hij. "Elke wandeling lijkt de omgeving weer anders door de wisselingen in licht, tijd, windkracht, weertype en ook van plaats. Een boerderij zie ik zo vanuit verschillende invalshoeken en er liggen soms koeien in de wei. In een 'leeg' veld is altijd weer een grafische indeling te ontdekken door een rijtje bomen of struiken of een paadje met een heg erlangs."

Al die indrukken van Job Heykamp (Jutphaas, 1954) vormen de inspiratie voor de huid van zijn keramiek. Daarin gaan verleden en heden wonderlijk samen: de 'klokbekeachtige' vormen hebben een grove buitenkant die de potten een oud aanzien geven, terwijl de schilderingen met houtasglazuur geïnspireerd zijn door wat hij wandelend heeft gezien en onthouden.

Prehistorische vormen

Na zijn werk als sociaal werker ervaart Job als keramist een betere balans tussen het verbale en fysieke werken. Ongeveer twintig jaar heeft hij gewerkt in zijn atelier en expositieruimte in Borculo. Een historisch pand (voorheen brandweerkazerne en museum) is in die periode een ideale locatie geweest. "Met zijn drie grote deuren is het heel laagdrempelig en zijn contacten met bezoekers en/of kopers heel vanzelfsprekend." Vaak was Job daar al werkend in gesprek en probeerde hij nieuwsgierigheid te wekken, interesse op te roepen en op die manier het algemene beeld dat vaak blijkt te bestaan over de 'pottenbakker' en zijn werk, te nuanceren.

Tijdens deze gesprekken is heel vanzelfsprekend geschakeld tussen verleden en heden: oude voorstellingen en hedendaagse ontwikkelingen en mogelijkheden in de keramiek.

Sinds kort is die periode afgesloten en werkt Job thuis in het nabij gelegen Geesteren, waar ook een winkel is. Zijn werk bestaat voornamelijk uit 'klokbekevormen', kommen, dekselpotten en schalen, die hij op de draaischijf vormt, zonder verdere versierende elementen. "Het moeten gave vormen zijn, waarvoor de juiste

De potvormen van Job Heykamp onderscheiden zich door hun prehistorische uiterlijk, door de beweging en de ritmes in hun huid

condities noodzakelijk zijn: de juiste kleisoort (vaak creton met een toevoeging van zaagsel), een ontspannen houding en een soepele beweging die ik al draaiend voel ontstaan." Als het object na het drogen biscuit gestookt is, begint bij Job het werken aan de huid die het kenmerkende 'historisch' aandoende eindresultaat oplevert. Daarbij doet hij een beroep op zijn 'opgeslagen beelden' uit de omgeving of op delen van foto's die hij verzamelt. Zo kan een actuele nieuwsfoto uit de ochtendkrant 's avonds al in geabstraheerde vorm de oven in gaan. "Maar ook blijft een pot wel eens lange tijd staan totdat ik de juiste 'beschildering' heb gevonden."

Uitgesteld fixatiepunt

Job brengt op de buitenkant van zijn werk een mengsel van houtasglazuur met engobes aan. Omdat de houtas van

diverse mensen uit de directe omgeving komt en ook nog van houtsoort verschilt, kan de samenstelling elke keer anders zijn. Ook de verschillende oxides van koper, kobalt, mangaan of ijzer beïnvloeden het stookproces. Daarna begint het 'schilderen' in de opgebrachte glazuurlaag door erin te krassen met behulp van stukjes metaal, fijne zaagjes, een vork, enz. Er volgt een nieuwe glazuurlaag, waarna het schilderproces wordt herhaald. Uiteindelijk brengt Job een waslaag aan waardoor de zwarte lijnen zichtbaar blijven tijdens verdere 'krasschilderingen'. Door dit werk ontstaat een ruw oppervlak dat het geheel een oud aanzien geeft. Dit effect wordt nog versterkt door het gebruik van engobes in aardetinten. De ingekraste beschildering vertoont grafische elementen uit het omringende landschap, soms aangevuld met enigszins

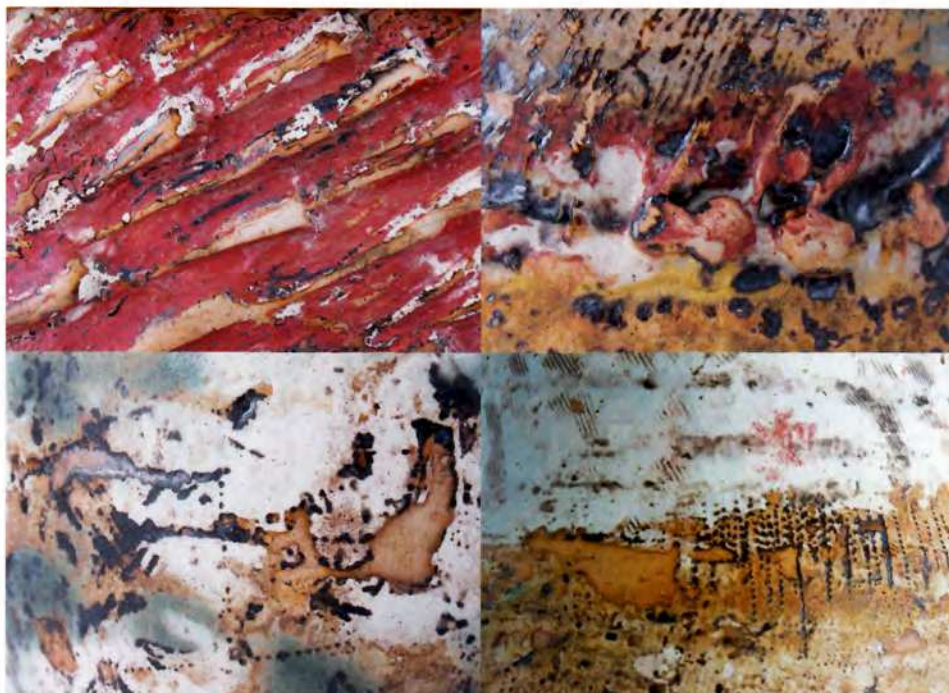
aangetaste figuren uit delen van foto's. Voordat een laatste stook op 1260° C plaatsvindt, moet de beslissing vallen om met het decoratieproces te stoppen. "Dat vind ik moeilijk omdat ik me – hoe ironisch voor een keramist! – eigenlijk helemaal niet wil vastleggen. Daarom stel ik dat 'fixatiepunt' zo lang mogelijk uit. Er ontstaat op deze manier een zekere chaos om me heen waaruit ik tijdens het werken regelmatig moet zoeken en ook dat beïnvloedt het schilderproces. Zelfs een bepaalde stemming, een impressie of een gedachte heeft invloed op de beweging van het krassen. Door mezelf in beweging te houden kom ik er uit en wordt het proces voltooid. Daarna kunnen tijdens de laatste stook nog verrassingen ontstaan." Een serie kleine potten die Job draait als voorbereiding voor nieuw groot werk, beschouwt hij eveneens als 'vrij werk' dat op deze manier wordt afgewerkt. Van alle uitgekaste glazuurresten is een enorme voorraad ontstaan, die opnieuw wordt gebruikt, bijvoorbeeld bij het vormen van wandobjecten: panelen van centimeterdik restglazuur gecombineerd met papierglazuur. Van delen van foto's (mens-

Job Heykamp, links *Vaasvorm*, 2012, steengoed, h 14 cm, Ø 8 cm | midden *Kom*, 2012, steengoed; h 10 cm, Ø 12 cm | rechts *Vaasvorm*, 2012, steengoed, h 40 cm, Ø 24 cm

of dierfiguren, een schaduw, enz.) probeert Job een totaalvorm als 'beweging' in de hand te krijgen en die vervolgens over te brengen tijdens het krassend schilderen. Ook stelt hij soms van zo'n beeld stempels samen die herhaalde malen op de buitenkant van een pot worden gedrukt. "De beweging is voor mij belangrijk. Een enkele keer heb ik daarvoor zelfs net zo lang in vormzand gekrast tot de gewenste totaalvorm ontstond. Daarna voel ik de beweging in mijn armen zitten en kan ik die overbrengen in de glazuurlaag. Tot het laatst toe blijft het spannend: waar kom ik tenslotte uit?"

De potvormen van Job Heykamp onderscheiden zich door hun prehistorische uiterlijk, door de beweging en de ritmes in hun huid. Ze zijn door het schakelen tussen verleden en heden nooit een imitatie. De sporen van het stoken worden bewust zichtbaar gelaten en lijken door het uitgekende werkproces op een stolling van momenten. "Uiteindelijk speel ik zo mijn spel met de tijd: verleden wordt heden en actualiteit transformeer ik weer naar vroeger. Een flexibele kijk op het leven! ..." Tijdens keramiekmarkten in ons land

Job Heykamp, Details van de huid van verschillende vaasvormen, 2012, houtasglazuur, sgraffitotechniek

en daarbuiten blijkt menige bezoeker na een eerste vluchtige blik terug te komen om aandachtiger te kijken en vervolgens bewonderaar te worden. Gelukkig exposeert en verkoopt Job elk jaar op vijftien tot twintig markten. "Naast het sociale aspect naar collega's en publiek vind ik de cultuuroverdracht en het volgen van de dynamische ontwikkelingen in de keramiek van dit bonte internationale gezelschap van grote betekenis."

- Job Heykamp, Brinkweg 4, NL-7274 AD Geesteren, t +31(0)545-481753. info@jobheykamp.nl | Winkel: open na afspraak. www.jobheykamp.nl
- Om de Noord - 7 noordelijke keramisten, 7 visies, 7 oeuvres. Stichting Keramisch Museum Goedewaagen, Glaslaan 29, NL-9521 GG Nieuw Buinen, t +31 (0)599-616090; mail@keramischmuseumgoedewaagen.nl | Open: maandag t/m vrijdag 10.00-16.00 uur, zaterdag en zondag 13.00-17.00 uur. Tot en met 31 maart 2013. www.keramischmuseumgoedewaagen.nl

Job Heykamp, links *Doos*, 2012, steengoed, 30 x 35 x 12 cm | midden *Vaasvorm*, 2012, steengoed, h 6 cm, Ø 11 cm | rechts *Paneel*, 2012, steengoed, 35 x 35 cm

Ann Van Hoey: Overdaad schaadt

Van 16 februari tot 16 maart exposeert de uit Mechelen afkomstige kunstenaar Ann van Hoey in Galerie Terra Delft. Pas zes jaar is zij fulltime bezig met klei en in die periode heeft zij al vele gerenommeerde internationale onderscheidingen ontvangen voor de hoge kwaliteit en oorspronkelijkheid van haar werk. Tijdens een kommenexpositie in de galerie in december 2011 kon men al op beperkte schaal kennismaken met haar werk.

Tijdens een reis door Japan raakte ze gefascineerd door de cultuur van de uitgebalanceerde tuinen met hun symboliek en het origami, de geraffineerde papiervouwkunst die haar op het idee bracht van de zelfontwikkelde knip- en vouwtechniek. Voor de kom, een oervorm die teruggaat tot de prehistorie, maakt ze een perfecte halve bol met gebruik van een gipsen mal. Ze rolt een kleiplaat uit met een deegrol tot 3 mm dik. Volgens een geometrische structuur plaatst ze kleine knipjes, die steeds dieper worden zodat de overlappingsen bij het dichtvouwen groter worden. De vlekkeloos gladde huid wordt soms doorbroken door ribbels of noppen, een patroon dat in de mal zit. Haar creaties stralen rust uit, ze zijn pure vorm in klei. Dat ze houdt van eenvoudige geometrische vormen is ook af te zien aan de prachtige, fragiele kopjes die een koninklijke high tea waard zijn.

Ann kiest voor de natuurlijke kleur van de klei: warm terracottakleurig, sensueel chocoladekleurig of met de fluwelen uitstraling van witte klei. Een recente ontwikkeling is het gebruik van andere kleuren. In haar streven naar perfectie voegt ze die niet toe met glazuur, maar laat ze de vormen bespuiten met zwarte, witte, rode of oranje autolak, waardoor ze verwijzen naar het raffinement en het vakmanschap van Japans lakwerk.

Ann Van Hoey. Galerie Terra Delft, Nieuwstraat 7, NL-2611 HK Delft, t +31 (0)15-2147072. Open: dinsdag t/m vrijdag 11.00-18.00 uur, zaterdag 11.00-17.00 uur. Van 16 februari t/m 16 maart 2013. www.terra-delft.nl

Ann Van Hoey, *Object*, 2012, steengoed; 21 (h) x 41 x 24 cm. Foto Dries Van den Brande.

Tentoonstelling Om de Noord in Keramisch Museum Goedewaagen

Met de jaarlijks te houden tentoonstelling *Om de Noord, 7 noordelijke keramisten, 7 visies, 7 oeuvres*, dit jaar gewijd aan het oeuvre van zeven zeer getalenteerde keramisten uit de provincies Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel en

Jan Kamphuis, *Vaas*, 2012; gietkleiplaten, engobetechniek; h. 24 cm. Te zien in Nieuw Buinen.

Gelderland, wil Keramisch Museum Goedewaagen nadrukkelijk de discussie over de betekenis van keramiek anno nu aanmoedigen. Dit initiatief ligt in het verlengde van de uitgebreide wetenschappelijke research die het museum doet naar met name de avant-gardistische rol van Nederlandse keramisten in de eerste 60 jaar van de vorige eeuw. Onderzoek dat ook blijkt uit het doorlopende expositieprogramma over toonaangevende makers van kunstkeramiek. Met lezingen over het oeuvre van de zeven exposanten worden hun visie en technische aanpak belicht.

Exposanten: Wille Boudewijn (Emmen-Drenthe), Henneke Chevalier (Korhorn-Groningen), Job Heykamp (Geesteren-Gelderland), Anneke Jansen (Ruinen-Drenthe), Jan Kamphuis (Zwolle-Overijssel), Tjabel Klok (Opeinde-Friesland) en Eelco Smits (Westdorp-Drenthe).

Om de Noord. Stichting Keramisch Museum Goedewaagen, Glaslaan 29, NL-9521 GG Nieuw Buinen, t +31 (0)599-616090; mail@keramischmuseumgoedewaagen.nl Open: maandag t/m vrijdag 10.00-16.00 uur, zaterdag en zondag 13.00-17.00 uur. Tot en met 31 maart 2013. www.keramischmuseumgoedewaagen.nl